

hodlali za účelem napravení utrpěné již škody k plnění, na něž při jednání s obžalovaným a V-ou vůbec nepomýšleli.

Stejně neodůvodněna jest posléze námitka uplatňovaná zmateční stížností s hlediska téhož důvodu zmatečnosti v ten smysl, že rozsudek, pokud jde o subjektivní stránku, nezjišťuje, zda byl si obžalovaný vědom, že zákazníci nemohou podle svých majetkových poměrů další splátky dodržeti a že jim následkem toho vzejde majetková škoda. Po subjektivní stránce vyžaduje se ke skutkové podstatě podvodu, by pachatel jednal v úmyslu někoho poškoditi. Rozsudek zjišťuje tento zlý úmysl obžalovaného v rozhodovacích důvodech, uváděje, že obžalovaný měl v úmyslu, vylákati na zákaznících první splátku, jež měla podle ujednání mezi B-ským lombardním a směnárenským ústavem v B. a jeho agenty připadnouti agentům, a přenechati pak zákazníky takto poškozené jejich osudu. Otázka, zda věděl obžalovaný, že zákazníci nemohou další splátky vůbec platiti, jest v souzeném případě, kde šlo obžalovanému pouze o to, by zákazníky připravil o první splátku, podle svrchu uvedeného nerozhodna.

Čís. 2463.

Zákonným předpokladem ochrany §u 68 tr. zák. jest formální, nikoliv věcné oprávnění vrchnostenské osoby k výkonu úředního jednání.

Předpisy upravující podomní obchod.

Pokud jest starosta formálně oprávněn zabaviti zboží, jímž bylo neoprávněně podomně obchodováno.

(Rozh. ze dne 2. září 1926, Zm I 205/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Mladé Boleslavi ze dne 8. března 1926, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí podle §u 81 tr. zák. a přestupkem podle §u 312 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

S hlediska důvodu zmatečnosti podle čis. 9 a) §u 281 tr. ř. popírá zmateční stížnost skutkovou podstatu zločinu podle §u 81 tr. zák. z té příčiny, že nejde o služební výkon, poněvadž zakročující starosta nebyl ve smyslu zákonných ustanovení, zejména §u 132 živn. řádu a patentu o podomním obchodě ze dne 4. září 1852, čis. 252 ř. zák., oprávněn obžalovanému, byť i neměl povolení k podomnímu obchodu, zboží zabaviti. Stížnost je bezdůvodna. V té příčině dlužno předeslati toto: Osoby jmenované v §u 68 tr. zák. požívají ochrany §u 81 tr. zák. tehdy, jsou-li formálně oprávněny k výkonu úředního jednání; zákonným předpokladem oné ochrany je totiž toliko toto formální oprávnění, založené v jich úředním postavení nebo ve vrchnostenském příkazu. Ochrany té účastna je tudíž osoba jmenovaná v §u 68 tr. zák., předsevezme-li jednání, spa-

dávající v obor oněch povinností a oprávnění, která jí přísluší mocí jejího úřadu nebo její služby, nebo kterých se jí dostalo zvláštním příkazem vrchnostenským; nesejde naproti tomu na tom, zda jsou dány hmotné předpoklady, na nichž je jednání závislo. Že v souzeném případě byl starosta obce formálně oprávněn zabavit obžalovanému zboží, plyne z těchto úvah: V patentu o podomním obchodu ze dne 4. září 1852, čís. 252 ř. zák. se stanoví, že podomní obchodník má listinu, opravňující ho k obchodování po domech, vždy míti s sebou (§ 13) a že v městech a městečkách, kde není úřadu politického neb policejního, má se vidování dokumentu toho díti u magistrátu neb u obecního představenstva. Kromě toho praví se v §u 19 pat. o podomním obchodě, že příslušníci státu, kteří se nebudou moci prokázati povolovacím dokumentem, budou potrestáni pokutou peněžitou od 25—100 zl., a poslední odstavec téhož §u předpisuje, že za peněžitě pokuty pro přestoupení zákona o podomním obchodě je zavazeno zboží, které obchodník měl u sebe, když zákon přestoupil. Podle §u 1 zákona ze dne 21. března 1893, čís. 37 ř. zák. o příslušnosti úřadů při přestupcích o podomním obchodě přiděleno trestní řízení ohledně přestupků proti zákonu o podomním obchodě úřadům politickým, při čemž mají platiti při řízení tom předpisy IX. hlavy živnostenského řádu ze dne 20. prosince 1859, čís. 227 ř. zák.; novela z roku 1907 označila tuto hlavu, jednající o úřadech a řízení hlavou X. V §u 152 živn. ř., obsaženém v oné hlavě X. stanoveno pak, že pro zajištění úspěchu může úřad, vykonávaje trestní nálezy a jiné příkazy, učiniti potřebná opatření, jako: zabavení zboží atd.

Podle rozsudkových zjištění obdrželi starostové a také starosta v J. od okresní politické správy upozornění, by dohlíželi na ty, kdož neoprávněně po domech obchodují. Vzhledem k tomuto zjištění nemůže býti pochybnosti, že obecní starosta Josef P., když jako takový vyzval obžalovaného, by mu ukázal povolení k podomnímu obchodu a když proti obžalovanému, ježto povolení neměl, vystoupil, plnil onen příkaz vrchností, to jest okresní politickou správou mu daný. Příkaz ten opravňoval zajisté a zavazoval též starostu v přenesené působnosti formelně k zakročení proti obžalovanému, což plyne ostatně již z povahy věci samé. Záležití dohled proti osobám neoprávněně po domech obchodujícím v tom, by jim bylo zabráněno toto jednání, což se může účinně státi tím, že se jim zabaví zboží. Jen toto formelní oprávnění k úřednímu jednání je to, co propůjčuje úředním orgánům ochranu podle §u 68 tr. zák., jak shora uvedeno; nezáleží tudíž na tom, zda příkaz starostům daný zahrnoval v sobě i právo k zabavení zboží. Neboť otázka ta dotýká se již věcné oprávněnosti výkonu, o níž rozhodovati slouží cesta jiná, po případě cesta stížnosti. Nedostatku po této stránce smí proto strana čeliti dovoláním se odpomoci u nadřízeného úřadu, není však oprávněna klásti o své újmě odpor úřednímu výkonu, zejména násilím ať toho neb onoho způsobu. Pochybnosti a omyly co do věcné oprávněnosti úředního výkonu neosvobozují pachatele od zodpovědnosti ve smyslu §u 81 tr. zák., poněvadž se nedotýkají náležitosti podle zákona závažné. Na tom, že onen příkaz okresní politické správy byl rázu všeobecného a neukládal přímo zabavení zboží neoprávněně obchodujícím

osobám, nesejde a nemění to ničeho na formálním oprávnění starostově, zakročiti proti stěžovateli, jednajícímu proti zákonu. Že starosta obce byl formelně oprávněn zabavit zboží obžalovaného, vysvítá ostatně i z předpisů, vztahujících se k řízení ohledně stíhání přestupků patentu o podomním obchodě (výnos ministerstva vnitra ze dne 13. března 1884. čís. 118 sb. norm.), jež jsou připojeny k §u 22 patentu o obchodu podomním, podle nichž jest obchodníka, obviněného z přestupku podomního patentu, stíhaného politickým úřadem, předvésti na politický úřad, po případě i s nalezeným zbožím před důchodkový úřad.

Čís. 2464.

Hazardní a zakázané hry jsou trestny podle §u 522 tr. zák. jen tenkrát, nejde-li podle okolností případu o pouhou nevinnou zábavu, nýbrž je-li hráno ze zisknosti, nebo, má-li hra ráz hospodářsky zhoubný nebo jinak mravnosti se přičící.

(Rozh. ze dne 2. září 1926, Zm II 204/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského soudu v Opavě ze dne 22. března 1926, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí podle §u 81 tr. zák. a přestupky podle §§ů 312, 522 tr. zák., pokud čelila proti odsuzujícímu výroku pro přestupek podle §u 522 tr. zák., zrušil napadený rozsudek v tomto výroku jako zmatečný a věc vrátil zemskému soudu v Opavě, by o ní v rozsahu zrušení po případném doplnění řízení znovu jednal a rozhodl. Jinak zmateční stížnost zavrhl. V otázce, o níž tu jde, uvedl v

důvodech:

Proti odsouzení pro přestupek §u 522 tr. zák. namítá stěžovatel podle čís. 10 [správně 9 a)] §u 281 tr. ř., že tento odsuzující výrok neobstojí před zákonem, jenž prohlašuje za trestné jen ziskné, hospodářsky a mravně zhoubné hry hazardní o nepřiměřeně vysoké částky. Zmateční stížnosti dlužno přisvědčiti. Stížnost však přehlíží, že pod trestní sankci §u 522 tr. zák. spadá nejen hraní všelikých her hazardních, nýbrž také všelikých her, které zvláštními předpisy zejména jsou zapovězeny i když nejsou výslovně hrami hazardními. K těmto zapovězeným hrám náleží podle dekretu dvorské kanceláře ze dne 16. října 1840, vydaného na základě nejvyššího rozhodnutí ze dne 12. října 1840 a pojatého do sbírky zákonů soudních také hra »jedenadvacet« (vingt-un), kterou hrál podle zjištění rozsudku obžalovaný. Naproti tomu má zmateční stížnost pravdu, tvrdíc, že trestné jsou podle §u 522 tr. zák. hry (hazardní i zejména zakázané) jen za předpokladů §u 500 tr. zák., t. j. tenkrát, nešlo-li podle okolností případu o pouhou nevinnou zábavu, nýbrž, bylo-li hráno ze zisknosti nebo, měla-li hra ráz ho-